

GÁSPÁR MARGIT:
AZ ÁLLAM ÉN VAGYOK

Történelmi a kor, amelyben játszódik; hiteles dokumentumok szolgáltak hozzá alapul /a gazdag írói fantázia mellett; főszereplője a Comedie Francaise akkori híres tragikája, Clairon, akinek - miután meggyült a baja a francia uralkodó körökkel - tizenhét évig egy kis német fejedelemség, Ansprach /a darabban: Dornspach/ udvara szolgált menedékkül. Félig kegyencnőként félig teljhatalmu miniszterként /tehát mint a nagy francia elődök; Pompadour vagy Dubarry/ küzdött saját emberi méltóságáért és a nép életét elviselhetőbbé tevő reformokért, az udvar intrikái és a hivatalnoki kar korrupciója ellen. A Comedie Francaise-beli öltözőben lejátszódó prológ után a kétrészes vigjáték a dornspachi éveket sűriti, egészen Clairon bukásáig, kiutasításáig, hisz végülis ellenfelei kerekednek felül.

Ragyogó jellem ez a bizonytalan és alacsony sorból származó, szép és okos asszony. Kétes /vagy nagyonis kétségtelen/ multjáról, szerelmi kalandjairól Párizsban gúnydalokat énekeltek - de mint a Comedie vezető színésznőjéért, a színpad királynőéért, tombolt érte a közönség. Értett hozzá, hogy ujja köré csavarja, újra és újra magába boldítsa a herceget - de megesett szíve vetélytársnőjén, a hercegnén, s végeredményben ez is lett veszte: a csúnyácska és korlátolt fiatalasszonyt ő segítette hozzá, hogy férjét visszaszerezze tőle, ő varázsolt belőle okos és vonzó feleséget. Clairon e darabban is mindig "alakít", egy kicsit az egész életét, a kormányzást is színháznak tekinti - de egycsapásra belelát a korrump miniszterek kártyáiba, s befolyását végeredményben nemes cél érdekében használja fel, amellet, hogy nagyszerűen élvezi, ahogy túljár eszükön. Tizennegyedik Lajos, a Napkirály híres mondása - "Az állam én vagyok" - így került Clairon ajkára /s e szindarab élére, címül/, SS Clairon így "lopja vissza" az államnak, a népnek, amit attól elloptak.